

CONCLUSIONS DE LA 1a TROBADA DE L'ASSOCIACIONISME I EL VOLUNTARIAT.

DOCUMENT FINAL

Barcelona, 13 de novembre de 2020

1. ANALISI: Com està impactant la crisi social i sanitària en les entitats i el voluntariat? Aproximació a un diagnòstic de la realitat
2. L'ESTRATÈGIA DE LES ENTITATS: Quines estratègies han d'impulsar les entitats a curt i mig termini? Una proposta per avançar
3. POLÍTIQUES PÚBLIQUES: Quines polítiques públiques cal impulsar i prioritzar? Acord per a un pacte estratègic

1. ANALISI: Com està impactant la crisi social i sanitària en les entitats i el voluntariat? Aproximació a un diagnòstic de la realitat

---

1- Impacte sobre l'economia de les entitats

Quins efectes ha tingut la crisi en l'economia i la sostenibilitat de les entitats. Principals afectacions i conseqüències

2- Impacte sobre l'activitat ordinària i els projectes d'intervenció

Quins efectes ha tingut la crisi sobre la gestió ordinària i sobre els projectes d'intervenció. Principals afectacions i conseqüències

3- Impacte sobre les persones vinculades a les entitats

3.1- Quins efectes ha tingut la crisi en la relació amb la seva base social. Principals afectacions i conseqüències.

3.2- Quins efectes ha tingut la crisi sobre les persones voluntàries i els programes de voluntariat. Principals afectacions i conseqüències

4- Oportunitats vinculades a l'esclat de la crisi sobre el sector

Quines oportunitats s'han generat arran l'esclat de la crisi social i sanitària

I.

La crisi sanitària provocada per la pandèmia de la covid19 va esclatar durant el mes de març d'enguany a casa nostra, impactant sobre la salut de les persones i, de retruc, provocant una greu crisi social i econòmica pels efectes directes i indirectes de les mesures que els governs han hagut de decretar per tal de contenir la propagació del virus.

Les restriccions de la mobilitat, l'aturada parcial de l'activitat econòmica, social i cultural, el confinament domiciliari i d'altres limitacions de drets han estat una constant els darrers 8 mesos. Com ho ha viscut el teixit associatiu del país? Quin impacte ha tingut sobre l'acció voluntària? Quins efectes immediats i futurs produirà sobre les entitats? I quines són les conseqüències sobre les persones ateses? En definitiva, quines han estat els impactes i quins els aprenentatges.

II.

L'impacte produït és, sens dubte, desigual entre les entitats en funció de múltiples paràmetres i variables: la base social, el pressupost, la dependència o no dels pressupostos públics, la tipologia d'activitat, les afectacions directes de les restriccions, el nombre i perfil de persones assalariades i voluntàries, el territori d'implantació i moltes d'altres. Aquesta realitat –que té el seu fonament en la gran diversitat i pluralitat del teixit associatiu del país- fa palès que les afectacions són ben diferents en funció de l'àmbit d'acció de les entitats i, sobretot, en funció de l'orientació de la seva acció. En aquest sentit, cal fer avinent com els impactes han diferit força entre les entitats que fan intervenció directe sobre població vulnerable -que en molts casos s'han vist sobrepassades i saturades per la necessitat d'incrementar la seva intervenció- i les entitats que porten a terme accions de promoció cultural, de defensa del patrimoni, de la natura o d'altres realitats -que sovint han vist paralitzada la seva activitat per les restriccions promulgades per les autoritats-, una paralització d'activitats que ha de ser necessària només si hi ha evidències que l'acció associativa, tant la cultural com la de la resta d'àmbits de promoció, posa en risc de contagi a les persones participants per la impossibilitat d'aplicar les mesures de prevenció.

Malgrat això, malgrat aquestes evidents diferències en els impactes directes i indirectes de la crisi, segueix essent ben cert que hi ha un conjunt d'impactes i

d'afectacions comunes, que amb major o menor intensitat s'identifiquen ja de manera clara i prou generalitzada, vuit mesos després d'esclatar.

Quins són, a grans trets, aquests impactes? D'entrada, resulta oportú afirmar que la crisi de la COVID19 ha generat sobretot incertesa i inseguretat en el sector i està provocant efectes no desitjats, uns efectes que recauen sobre les organitzacions i les persones que hi participen i que també recauen, òbviament, sobre les persones beneficiàries dels programes i projectes de les entitats: aquest impacte sobre les persones destinatàries de l'acció transformadora de les entitats cal combatre'l de manera molt efectiva per tal de rebatre els seus efectes i les seves conseqüències.

Per tal de fer una primera anàlisi i valoració d'aquests impactes negatius –i també dels aprenentatges i oportunitats creades- s'extreuen un seguit de conclusions de l'intens debat generat en el si dels procés participatiu previ, obert durant 5 setmanes. Ara, el marc de la 1a Trobada de l'Associacionisme i el Voluntariat en temps de pandèmia, les 50 entitats participants han acordat aquesta primera aproximació a la diagnosi de les afectacions i els impactes que la crisi està tenint -de manera global- sobre el conjunt de l'associacionisme i el voluntariat.

1- Impacte sobre l'economia de les entitats

La crisi ha impactat sobre les finances de les entitats, tot i que de manera desigual.

Les principals afectacions són:

- A. Disminució dels ingressos per la suspensió, aturada o retard de les activitats que en generaven o per la pèrdua de quotes d'associats impagades.
- B. Augment de les despeses imprevistes per la inversió en la tecnologia necessària per adaptar-se al teletreball i a la transformació de l'activitat en no presencial.
- C. Augment de les despeses relacionades amb l'adaptació per realitzar activitats presencials tant en material higiènic com en nous espais per adaptar-se a les mesures de seguretat establertes.
- D. Risc de pèrdua d'ingressos de fons públics previstos per la manca de flexibilitat d'algunes Administracions Públiques davant les dificultats per portar a terme els projectes subvencionats per causa de la pandèmia, tenint en compte que els paràmetres de finançament de les Administracions Públiques sovint no han canviat però sí que ha canviat la realitat de les associacions respecte les activitats i les despeses a finançar.

Les principals conseqüències d'aquestes afectacions podrien ser:

- A. Paralització o disminució dràstica de l'activitat de l'entitat i dels seus programes.
- B. Desaparició de part del teixit associatiu, sobretot el que té una menor capacitat financera.
- C. Pèrdua de llocs de feina en el sector i precarització del sector.
- D. Pèrdua de capacitat per atendre col·lectius vulnerables davant les dificultats econòmiques de les entitats i la conseqüent paralització o extinció de les activitats.
- E. Risc de pèrdua de les estructures de les entitats per falta de finançament.

2- Impacte sobre l'activitat ordinària i els projectes d'intervenció

Les entitats han vist afectada la seva gestió ordinària i la implementació dels seus projectes i activitats.

Les principals afectacions són:

- A. Disfuncions en la coordinació i direcció dels projectes i de les activitats, afectant a la seva correcta implementació i execució.
- B. Dificultat per promoure la participació i la presa de decisions dins les entitats.
- C. Dificultats en la gestió ordinària de l'entitat per l'activació del teletreball sense disposar de les eines i les recursos adequats per fer-ho amb qualitat i garanties.
- D. Dificultat en la comunicació amb els poders públics respecte la incidència de les restriccions sobre les entitats.
- E. Impacte sobre els canals i circuits de comunicació ordinària entre les persones vinculades a l'entitat.
- F. Aturada total o parcial d'activitats provocant efectes no desitjats sobre les persones ateses i les persones participants.
- G. Dificultat d'exercir determinades activitats donada la bretxa digital i la dificultat de conversió de determinades activitats al format virtual.
- H. Reformulació de les activitats, afectant tant a la metodologia com a les finalitats dels projectes.
- I. Afectacions diverses sobre altres elements (animals, espais públics, altres) que es veuen impactats i afectats pel canvi en les actuacions i no es poden atendre de manera online.

Les principals conseqüències d'aquestes afectacions podrien ser:

- A. Risc d'una major desatenció dels col·lectius beneficiaries o dels béns a protegir
- B. Pèrdua dels guanys socials aconseguits per la interrupció abrupta de la intervenció i per la pèrdua de la interlocució i de les possibilitats de trobar-se presencialment per demanar els drets de les persones i entitats.
- C. Mala qualitat en l'execució de projectes i reducció de l'impacte esperat.

- D. Pèrdua de cohesió dels equips, minva de coherència dels programes, augment del risc de la desvinculació de l'entitat.
- E. Poca visibilitat de l'atenció a la salut mental i a la solitud de les persones afectades davant dels canvis en les activitats.
- F. Pèrdua d'activitats de les entitats per no poder convertir-se al format virtual.
- G. Falta d'un full de ruta clar de com funcionar davant d'aquesta crisi i com es poden desenvolupar les activitats presencials de les entitats.
- H. Incertesa per poder planificar projectes i activitats a futur.

3- Impacte sobre les persones vinculades a les entitats

La crisi ha impactat, en alguns casos, en la relació de les entitats amb les persones associades i ateses.

Les principals afectacions són:

- A. Impagament o retard en l'abonament de les quotes de soci/a ateses les dificultats econòmiques patides per part de la població (ERTO, atur, pèrdua d'ingressos, malaltia,...).
- B. Dificultats per mantenir la comunicació fluïda i el contacte estret amb la base associativa de l'entitat atesa la bretxa digital i l'aturada de les trobades i sessions presencials.
- C. Dificultat de participació de les persones donada la bretxa digital existent.

Les principals conseqüències d'aquestes afectacions podrien ser:

- A. Problemes de liquiditat de les entitats per la reducció d'ingressos de les quotes.
- B. Risc de desvinculació o desmotivació de la base social.
- C. Pèrdua o disminució de la base social i del relleus a les entitats i coneixement intern.
- D. Pèrdua o manca de processos formatius per la dificultat de realitzar formació online pels òrgans de govern i de les treballadores de les entitats.

La crisi ha colpejat també els programes de voluntariat tenint en compte que la gran majoria d'aquests programes s'activen habitualment de manera presencial i que un nombre elevat de persones voluntàries ha estat catalogat com a persones de risc davant la malaltia.

Les principals afectacions són:

- A. Paralització de l'activitat voluntària de les entitats, pel fet que bé l'activitat presencial ha quedat suspesa; bé les activitats només permeten la intervenció de persones assalariades per minimitzar el risc de contagi; o bé perquè el perfil del voluntariat de l'entitat coincideix amb el col·lectiu de persones de risc davant la malaltia (majors de 60 anys, patologies prèvies...) a les quals s'impedeix o es restringeix l'acció voluntària.

També s'han vist afectades activitats per manca del material de protecció necessari per protegir-se del contagi.

- B. Dificultats de comunicació, coordinació i interacció amb una part de les persones voluntàries atesa la bretxa digital existent en el col·lectiu.
- C. Pèrdua dels temps que les persones voluntàries poden dedicar a l'entitat degut a la dificultat de la conciliació en aquest nou context.

Les principals conseqüències d'aquestes afectacions podrien ser:

- A. Impacte negatiu sobre les mateixes persones voluntàries que han deixat de fer voluntariat (frustració, problemes associats a la manca de socialització, processos de desvinculació o de desmotivació...) i risc de disminució del nombre de persones voluntàries de l'entitat.
- B. Dificultats en la gestió emocional de les persones voluntàries que no han pogut exercir les seves actuacions i comencen a perdre relació amb les persones ateses.
- C. Impacte negatiu sobre les persones destinatàries dels programes de voluntariat atès que la manca del suport i de l'acció de les persones voluntàries pot augmentar el risc de patir més aïllament, més precarietat, pèrdua d'hàbits i d'altres efectes no desitjats.
- D. Impacte negatiu sobre els resultats buscats en la implementació del projecte ja que l'aturada abrupta, la seva reducció dràstica o la seva discontinuïtat pot fer més difícil aconseguir els objectius de l'acció (la millora de l'ocupabilitat, l'acompanyament, la cura, la sensibilització...).

4- Oportunitats vinculades a l'esclat de la crisi sobre el sector

---

L'impacte de la crisi covid19 ha impactat negativament sobre eixos bàsics de les entitats (persones, economia, projectes). Ara bé, malgrat totes les dificultats, s'identifiquen un conjunt *d'oportunitats*, enteses com a finestres obertes a explorar nous camps:

- A. Algunes entitats podrien estar més preparades ara per reenforçar les seves estratègies i els seus projectes, atès que s'han pogut generar espais de reflexió i debat durant el dur interval de la crisi i la paralització d'activitats.

Aquest fet podria facilitar l'adaptació i transformació de l'activitat de l'entitat durant la pandèmia i en fases posteriors.

- B. Algunes entitats han pogut incorporar ara noves persones voluntàries i generar nous perfils de voluntariat en els seus equips gràcies a persones que s'han acostat a les entitats mogudes pel corrent de solidaritat que s'ha generat.

Aquest fet pot facilitar l'increment i diversificació de persones voluntàries en les entitats.

- C. Algunes entitats han pogut reforçar ara els seus llaços amb les federacions de les quals en formen part, les quals han exercit el seu rol de representativitat i d'interlocució davant dels poders públics en un moment tan complex.

Aquest fet podria potenciar el reconeixement social i institucional de les entitats de segon nivell i permetre augmentar la seva capacitat d'interlocució amb els poders públics.

- D. Algunes entitats s'han pogut reforçar ara amb dispositius i aplicatius per funcionar de manera telemàtica, alhora que els equips humans que les configuren han adquirit habilitats, capacitats i competències per adaptar-se al canvi i ser competents en les eines digitals.

Aquest fet podria fer més fortes i resilients les entitats de cara a escenaris futurs d'alta complexitat, augmentant la seva capacitat d'adaptació i transformació a l'entorn digital.

- E. Algunes entitats han pogut reforçar ara els llaços i la vinculació amb la seva base associativa remant cap a la consecució d'objectius comuns en un escenari d'alta complexitat, visualitzant una bona simbiosi entre la missió de l'entitat, el compromís de les persones vinculades i les necessitats emergents.
Aquest fet podria enfortir i renovar el compromís de les entitats amb la transformació col·lectiva i el bé comú.
- F. Algunes entitats han pogut construir ara ponts d'entesa i col·laboració amb les xarxes veïnals solidàries, les plataformes informals i els grups d'ajuda mútua, creant sinergies i treball en xarxa a favor de la comunitat i de les persones més vulnerables.
Aquest fet podria obrir la possibilitat de teixir una consistent xarxa comunitària en els barris, pobles i ciutats d'arreu que ajudi a vehicular la solidaritat de bona part de la població.

2. L'ESTRATÈGIA DE LES ENTITATS: Quines estratègies han d'impulsar les entitats a curt i mig termini?

Una proposta per avançar

Primera: Estratègies en relació a la gestió, organització interna i sostenibilitat

Segona: Estratègies en relació a la implementació dels projectes i les actuacions

Tercera: Estratègies en relació als equips i les persones que s'hi vinculen

Quarta: Estratègies en relació a la comunitat i l'entorn

I.

L'anàlisi dels efectes de la crisi sanitària i social provocada per la pandèmia de la covid19 detecta un conjunt d'afectacions -algunes comuns, algunes divergents- sobre la gestió de les entitats, sobre la coordinació del voluntariat i sobre la viabilitat i l'impacte dels seus programes, projectes i actuacions. Aquestes afectacions impacten majoritàriament sobre l'economia de l'entitat, els seus projectes i actuacions i sobre les persones que s'hi vinculen (treballadores, sòcies i voluntàries, beneficiàries...).

Aquesta primera aproximació al conjunt d'afectacions comuns i a les seves possibles conseqüències no pot llegir-se com una fotografia immòbil de la realitat sinó com un mapa interactiu que permeti traçar el camí cap a la recuperació, l'enfortiment, l'apoderament i la sostenibilitat del teixit associatiu. Així doncs, aquest mapa –que ha de poder guiar també el full de ruta de les polítiques públiques que impulsen els governs- ha d'esdevenir el far que guï les estratègies de les entitats per transitar per aquesta realitat tan complexa.

II.

La crisi ha posat en evidència qualitats i valors pressuposats al teixit associatiu, que no per sabuts tenen menys valor, ans el contrari: la capacitat de mobilització, adaptació i reacció davant d'allò no previst; la seva capacitat per organitzar i promoure activitats segures, la seva resiliència, la seva flexibilitat i la seva facilitat per reinventar-se, per seguir remant, per ser-hi, en definitiva. Totes aquestes qualitats, tots aquests valors, han aflorat de manera clara i diàfana ara, a rebu de la pitjor crisi sanitària i social de les darreres dècades. Ara bé, malgrat aquestes constatacions, i davant la gravetat de l'escenari i el mar d'incerteses amb el qual ens enfrontem, cal traçar (noves) estratègies i incorporar noves mirades per tractar de no naufragar en la tempesta i seguir arribant, dia rere dia, a bon port.

D'acord amb tot això, en el marc de (la 1a Trobada de l'Associacionisme i el Voluntariat en temps de pandèmia, s'identifiquen quines són les (noves?) estratègies que podrien incorporar les entitats per combatre els efectes de la crisi i enfortir-se.

Primera: Estratègies en relació a la gestió, organització interna i sostenibilitat

---

A. FINANÇAMENT

Les entitats han de millorar i augmentar la diversificació de les seves fonts de finançament, per tal de no dependre únicament de les aportacions de les Administracions Públiques o d'una sola font d'ingressos.

B. DIGITALITZACIÓ

Les entitats han d'encarar el repte de la digitalització de les seves estructures i del seus programes, preparant-se per escenaris actuals o futurs on la via telemàtica pot ser predominant. Cal incloure dins del concepte de digitalització tot allò referent a l'ús de dades i a la millora dels processos de democràcia interna per a la presa de decisions davant escenaris de no presencialitat.

C. COMUNICACIÓ

Les entitats han d'incorporar les accions de comunicació i difusió en el seu dia a dia per tal de poder arribar a la base social i a la ciutadania de manera més efectiva, posant en valor la seva tasca, tot arribant a nous públics i lluitant -a la vegada- contra la desmobilització interna. Aquesta incorporació ha de tenir també molt present com articular i fer efectiva la comunicació des de les bases als òrgans de govern.

D. LLIURES DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

Les entitats han de seguir caminant cap a organitzacions més feministes, que facin front als rols de poder que es poden generar en aquests espais, tot incorporant eines de prevenció que els hi permetin actuar en aquells casos pertinents i co-construir entitats que siguin lliures de violències masclistes.

Segona: Estratègies en relació a la implementació dels projectes i les actuacions

---

A. ADAPTACIÓ

Les entitats han de saber respondre a la realitat del moment, per la qual cosa cal que explorin i identifiquin quines són les noves necessitats socials emergents i adaptin els objectius dels seus programes i projectes a aquestes noves realitats.

B. TRANSFORMACIÓ

Les entitats han d'analitzar convenientment les seves metodologies d'intervenció generant sinergies amb altres entitats per tal d'adequar-les a la realitat del moment, transformant la part de la seva actuació que sigui necessària dins de les circumstàncies del moment en format no presencial, sense perdre capacitat de transformació.

Tercera: Estratègies en relació als equips i les persones que s'hi vinculen

---

A. EQUIPS

1. Les entitats han d'intensificar i reforçar la seva atenció i cura sobre les persones que hi tenen vinculades (treballadores, sòcies, patronat, voluntàries...) atès que aquest és un dels principals actius de les organitzacions, fent especial atenció a problemes de salut mental que es puguin derivar de l'actual situació. Així mateix, les entitats han de dotar d'eines a les persones vinculades per apoderar-les.

2- Les entitats han de prioritzar els processos de formació i capaciació de les persones vinculades (equip gestor, patronat i persones beneficiàries) amb l'objectiu de disposar d'equips suficientment preparats per actuar en un escenari canviant, incert i complex.

3- Les entitats han d'encarar el repte de superar la bretxa digital de part de les persones que s'hi vinculen per evitar perdre aquests actius o que aquests siguin ineficients. En aquest sentit, cal mapificar correctament la bretxa digital a l'entitat i posar en marxa mesures efectives.

B. BENEFICIÀRIES / USUÀRIES

1- Les entitats han d'intensificar i reforçar la seva atenció i cura sobre les persones beneficiàries dels programes o actuacions per tal mantenir el vincle i la participació, fent especial atenció a problemes de salut mental que es puguin derivar de l'actual situació. Així mateix, les entitats han de dotar d'eines a les persones beneficiàries per apoderar-les.

2- Les entitats han de prioritzar els processos de formació i capaciació de les persones beneficiàries.

3- Les entitats han d'encarar el repte de superar la bretxa digital de part de les persones que s'hi vinculen per evitar perdre aquests actius o que aquests siguin ineficients. En aquest sentit, cal mapificar correctament la bretxa digital a l'entitat i posar en marxa mesures efectives.

C. EL "NOU" VOLUNTARIAT

Les entitats han d'obrir els seus perfils de voluntariat a noves tasques i noves persones, trencant esquemes que han funcionat fins ara i marcant-se noves metes. En aquest sentit, cal fer un pas endavant en relació al voluntariat telemàtic, creant tasques adequades i vinculant-les amb el dia a dia de l'entitat.

Quarta: Estratègies en relació a la comunitat i l'entorn

A. XARXES

Les entitats han de cercar activament mecanismes i espais de col·laboració i cooperació amb la resta d'agents de la comunitat per portar a terme un treball en xarxa efectiu, que millori l'eficiència i eficàcia de la seva intervenció, en el marc d'un escenari d'alta complexitat on resulta evident que junts som més forts.

B. BON VEÏNATGE

Les entitats han de promoure el vincle amb els dispositius públics locals i amb les xarxes de proximitat per traçar ponts vers les iniciatives solidàries informals que treballen en el barri, poble o ciutat tot cercant sinergies i potenciar així la seva tasca de cura i atenció a les persones més vulnerables, en el marc d'un escenari de solidaritat i d'ajuda mútua. Les entitats han de poder transmetre als diferents agents del territori el model d'intervenció des del voluntariat per tal que la coordinació sigui efectiva.

C. COMUNITAT

Les entitats han d'implicar-se de manera clara i decidida en els projectes i processos de naturalesa comunitària que s'implementen en el seu territori, fent sentit la seva veu i aportant valor afegit, en un escenari on la comunitat organitzada esdevé el nucli neuràlgic de la resposta a la crisi actual i les crisis futures.

3. POLÍTIQUES PÚBLIQUES: Quines polítiques públiques cal impulsar i prioritzar? Acord per a un pacte estratègic

---

Primera- Impuls i aprovació d'un marc normatiu propi que fomenti l'associacionisme

Segona- Transformació del sistema d'ajuts i subvencions

Tercera- Consolidació i creixement de les dotacions pressupostàries destinades al sector

Quarta- Impuls de la formació i la capacitació de les persones vinculades a les entitats

Cinquena- Reconeixement social del fet associatiu i el voluntariat

Sisena – Interacció amb les xarxes ciutadanes i la comunitat

Setena - Sensibilització i promoció del voluntariat

Vuitena – Suport tècnic i acompanyament

Novena – Millora de la comunicació i la coordinació amb els poders públics

I.

La crisi sanitària i social provocada per la pandèmia de la covid19 dibuixa doncs un preocupant mapa d'afectacions sobre una multitud de sectors i d'àmbits d'actuació: l'impacte dels seus efectes negatius arriba certament arreu, tal és la magnitud de la pandèmia. També arriben aquests efectes –lògicament- al teixit associatiu del país, que es veu impactat en la gestió del seu dia a dia, paralitzant projectes, generant incerteses i inseguretats i, en definitiva, creant dubtes respecte a la seva sostenibilitat i la consecució dels objectius missionals de les entitats.

Identificades aquestes afectacions i impactes i valorades aquelles (noves) estratègies que han de poder articular, implementar i potenciar les entitats, cal també interpellar les polítiques públiques dels governs per tal que aportin –de manera significativa- eines, solucions i propostes per fer front a la crisi i acompanyar les entitats cap a nous horitzons. És el moment, per tant, de potenciar les aliances i les estratègies conjuntes entre el Govern i les entitats per cercar solucions a les problemàtiques identificades, tot reforçant les polítiques públiques que ja s'impulsen, implementant-ne de noves o millorant les existents.

És també el moment de seguir reivindicat la necessitat de traçar un full de ruta compartit -que parteixi d'una anàlisi de la situació també compartida- que consolidi les polítiques que volen enfortir una societat civil forta, justa i solidària, amb capacitat crítica i veu pròpia, que vehiculen els anhels de la ciutadania que vol transformar i millorar el seu entorn.

És el moment de renovar els compromisos i de seguir comproment-nos a enfortir el teixit associatiu i el voluntariat. I és el moment de decidir quines són les prioritats en aquest àmbit, quins aspectes cal reforçar de manera urgent, quines accions cal consolidar i mantenir i quines actuacions poden esperar.

Les polítiques públiques que cal prioritzar trobaran el seu encaix en l'actual estratègia del Govern, plasmada en el Pla Nacional de l'Associacionisme i el Voluntariat de Catalunya (2018-2021), la vigència del qual pot estendre's quatre anys més (2022-2025) si així s'acorda conjuntament. Cal doncs identificar allò prioritari i treballar conjuntament –Govern i entitats- per aconseguir els objectius.

Essent conscients de les majúscules dificultats del moment i de la complexitat de la situació, en el marc de la 1a Trobada de l'Associacionisme i el Voluntariat en temps de

pandèmia, s'identifiquen quines són les polítiques públiques prioritàries a endegar, reforçar, mantenir o millorar per combatre els efectes presents i futurs de la crisi i enfortir el sector.

Primera- Impuls i aprovació d'un marc normatiu propi que fomenti l'associacionisme

---

Es considera prioritari liderar i impulsar la creació d'un marc normatiu propi que enforteixi i fomenti l'acció transformadora de l'associacionisme **amb l'objectiu** de blindar -per llei- el compromís de les Administracions Públiques catalanes de fomentar l'associacionisme, compromentent recursos, suport i reconeixement i generar canvis estructurals en el sector en un moment de tanta complexitat.

Aquest marc normatiu propi hauria de cercar les finalitats següents:

- A. Garantir recursos econòmics i materials a les entitats amb l'objectiu d'enfortir el sector i millorar l'impacte de l'acció transformadora de les entitats.
- B. Regular un marc fiscal propi que estimuli el sector, remarcant que les entitats més petites haurien de tenir un IVA reduït i la importància d'impulsar la Llei de Mecenatge
- C. Simplificar i desburocratitzar la relació entre les entitats i els poders públics, avançant cap a un model de confiança mútua i coresponsabilitat, fent possible un registre únic per a totes les administracions
- D. Reconèixer la rellevància del fet associatiu a tots els efectes davant dels agents econòmics i socials i davant la ciutadania en general.

<p>És el moment de prioritzar la tramitació de l'avantprojecte de llei de foment de l'associacionisme que impulsa el Govern.</p>

Segona- Transformació del sistema d'ajuts i subvencions

Es considera prioritari transformar l'engranatge del sistema de foment de l'associacionisme i el voluntariat a través d'ajuts i subvencions **amb l'objectiu** d'adequar-lo a la seva finalitat de foment, universalitzar els seus efectes i generar l'impacte buscat, tenint en compte la rellevància que el finançament públic té per les entitats en el context actual.

La transformació del sistema de subvencions i ajuts públiques hauria de permetre:

- A. Fer possible que les Administracions Públiques catalanes milloressin en l'anticipació i programació de les seves polítiques de subvencions per tal de permetre a les entitats programar i planificar els seus recursos i els seus programes amb suficient antelació (idealment amb un any d'antelació).
- B. Fer possible que els recursos econòmics atorgats arribin a les entitats amb l'antelació necessària per desenvolupar els seus projectes i fer front a les despeses i inversions, sense oblidar la cobertura de les despeses estructurals.
- C. Simplificar, flexibilitzar i facilitar els processos de justificació econòmica dels ajuts, construint models simplificats basats en la coresponsabilitat i la confiança. Aquesta simplificació hauria de preveure la posada en marxa d'una finestreta única d'entrada de documentació d'abast interadministratiu i el disseny de dispositius i circuits pensats per entitats més petites.
- D. Continuar amb el control rigorós i la verificació exhaustiva dels ajuts públics percebuts per les entitats tot posant els esforços en el seguiment i compliment de les finalitats i objectius dels projectes subvencionats.

És el moment d'impulsar aquest procés de transformació del sistema, que demanarà canvis normatius a nivell Estatal i un canvi profund de model relacional entre administracions i entitats, que alhora requerirà de la implicació i el compromís de tots.

És el moment de mantenir i potenciar durant el procés de transformació del sistema de subvencions aquells espais i serveis d'acompanyament i suport a les entitats durant els processos de subvencions.

És el moment de consolidar els imports que el Govern destina actualment als ajuts i subvencions per a les entitats, que l'any 2019 van ser de 48,5 M€ (*)

(*)Font: Pla d'Acció 2019 – Pla Nacional de l'Associacionisme i el voluntariat de Catalunya
www.voluntariat.gencat.cat

Tercera- Consolidació i creixement de les dotacions pressupostàries destinades al sector

---

Es considera prioritari analitzar fórmules que permetin, al llarg dels anys i un cop els efectes directes de la pandèmia vagin remetent, anar incrementant en els pressupostos públics les partides dedicades al foment i suport de l'associacionisme i el voluntariat **amb l'objectiu** d'enfortir els equips, l'estructura i els programes de les entitats que vetllen per l'interès general.

L'increment de les partides pressupostàries públiques adreçades a finançar les activitats de les entitats hauria de permetre:

- A. Millorar les condicions laborals de les persones assalariades del sector alhora que aspirar a generar ocupació.
- B. Millorar la qualitat i l'impacte dels projectes i programes de les entitats que reverteixen sobre l'interès general.
- C. Superar les diferents dimensions de la bretxa digital existent, fent un esforç per digitalitzar el sector i adequar-lo als nous temps tenint en compte els col·lectius amb més dificultats.
- D. Preparar el teixit associatiu per possibles nous embats, enfortint la seva base social i potenciant la participació efectiva de la ciutadania compromesa en els seus projectes.
- E. Reforçar una estructura de país clau en la lluita per la cohesió social i la millora d'elles condicions de vida de les persones.
- F. Millorar la gestió del dia a dia de les entitats i facilitar el compliment dels seus objectius missionals.

És el moment de consolidar i optimitzar els recursos públics que s'inverteixen en les polítiques de foment de l'associacionisme i el voluntariat -que es comptabilitzen en 52'3 M€ anuals (*)- i d'exigir que aquests recursos siguin efectius en la lluita contra les necessitats emergents pròpies d'un moment tan excepcional;

(*)Font: Pla d'Acció 2019 – Pla Nacional de l'Associacionisme i el voluntariat de Catalunya
www.voluntariat.gencat.cat

És el moment de treballar cap a escenaris de creixement d'aquests recursos, amb el compromís de comprometre'ls en projectes d'interès general i de millora del bé comú.

Quarta- Impuls de la formació i la capacitació de les persones vinculades a les entitats

---

Es considera important potenciar les polítiques públiques que competencien i formen les persones vinculades a l'associacionisme i voluntariat **amb l'objectiu** de potenciar les seves capacitats, habilitats i coneixements i millorar l'acció transformadora de les entitats pel fet de disposar d'equips preparats per encarar els reptes majúsculs que tenim al davant.

El fet de potenciar les actuacions de formació ha de permetre:

- A. Desplegar accions de formació amb caràcter universal i permanent, d'ampli abast sectorial i territorial, formant a més gent i més diversa.
- B. Potenciar la formació en línia per poder arribar a més persones, tot conciliant els espais de formació amb la resta de responsabilitats socials, familiars i laborals.
- C. Cal focalitzar i prioritzar les temàtiques de les formacions i adequar-les al context, apostant específicament per la formació que ofereix eines per la millora de la governança i la participació, per la incorporació de la perspectiva de gènere i per la inclusió social.
- D. Identificar les competències adquirides per les persones vinculades a l'associacionisme i el voluntariat i potenciar el seu reconeixement i el seu valor.
- E. Formar les persones en aquelles competències i habilitats claus per fer front a un entorn digitalitzat, el teletreball i les interrelacions telemàtiques.
- F. Formar al personal tècnic de l'Administració Pública que actuen en àmbits competencials d'alta relació amb les entitats, fent especial èmfasi en capacitar-lo en l'empatia i la capacitat d'escolta, així com en el model català de voluntariat .

És el moment de seguir creixent en el finançament del Pla de Formació de l'Associacionisme i el Voluntariat de Catalunya i en l'impuls de l'Aula Virtual, la formació de formadors i la virtualització de cursos.

És el moment de seguir apostant fort per transformar en clau competències els itineraris formatius de les persones vinculades a l'associacionisme i el voluntariat fins a transformar el model.

Cinquena- Reconeixement social del fet associatiu i el voluntariat

---

Es considera important intensificar i amplificar les accions de reconeixement social de la vàlua i la rellevància del fet associatiu i de l'acció voluntària, **amb l'objectiu** de posar en valor la seva capacitat de transformació individual i col·lectiva per combatre els efectes de la crisi social vinculada a la pandèmia.

Les accions de reconeixement social del fet associatiu i del voluntariat han de permetre:

- A. Facilitar la participació efectiva de les entitats i la interlocució amb els poders públics en relació a les accions que impacten sobre les entitats i elevar el sector a la categoria d'interlocutor vàlid i reconegut.
- B. Promoure el reconeixement de les competències adquirides per la participació associativa i l'acció voluntària per part dels agents econòmics, socials i educatius.
- C. Promoure el reconeixement del rol de les entitats al sistema educatiu, (APS) i promoure la inclusió de l'associacionisme i el voluntariat com a àmbits dels currículums educatius (primària i secundària)
- D. Sensibilitzar la ciutadania, convidant-la a participar del teixit associatiu i dels programes de voluntariat.
- E. Reconèixer especialment la capacitat de transformació del voluntariat inclusiu com a eina de capacitació de les persones i de promoció i inclusió social i reconèixer formalment l'activitat del voluntariat social que té cura de persones vulnerables com a servei essencial.
- F. Promoure la presència de les entitats i dels seus programes en els grans mitjans de comunicació, reconeixent i donant veu a tots els àmbits del moviment associatiu i el voluntariat

És el moment d'avançar cap a models de governança compartida en els afers comuns, enfortint els espais existents de representativitat i d'interlocució del sector amb el Govern.

És el moment de seguir acompanyant les entitats en els processos de reconeixement de les competències adquirides a través de la participació associativa i de l'acció voluntària, posant eines, guies i espais de reflexió al seu abast.

Sisena – Interacció amb les xarxes ciutadanes i la comunitat

Es considera important apostar conjuntament per les polítiques públiques que permetin potenciar la interacció del teixit associatiu amb les xarxes i plataformes informals i amb les iniciatives d'ajuda mútua vinculades al bon veïnatge i a la solidaritat entre conciutadans, **amb l'objectiu** d'estendre i millorar les xarxes d'atenció i cura de les persones més vulnerables, les quals han resultat xarxes imprescindibles en el marc de la pandèmia.

Les actuacions de potenciació d'aquesta interacció amb les xarxes informals i la comunitat han de permetre:

- A. Incentivar la participació ciutadana en iniciatives solidàries que volen tenir cura de les persones més vulnerables en els seus barris, pobles o ciutats.
- B. Construir xarxes efectives entre el teixit associatiu i les iniciatives solidàries informals, per potenciar la seva acció i impacte.
- C. Fomentar i contribuir a la implementació, coneixement i reconeixement de bones pràctiques desenvolupades en el teixit associatiu en el context actual per reproduir-les i transferir-les
- D. Construir xarxes i vincles amb el món lucratiu, tot vinculant-ho amb una futura regulació sobre Mecenatge.
- E. Apoderar la ciutadania compromesa per tal de ser part activa de la seva comunitat.
- F. Promocionar i posar en valor l'associacionisme i el voluntariat vinculat a les entitats com a vehicle potent per a la transformació social entre la ciutadania.

És el moment de seguir apostant per les polítiques públiques de naturalesa comunitària, que comptin a la comunitat com a recurs, que apoderin la ciutadania i el conjunt del teixit associatiu

És el moment de teixir aliances, crear xarxes, cuidar-les i reconèixer-les i fer partícip d'aquesta realitat el teixit associatiu present al territori

Setena - Sensibilització i promoció del voluntariat

Es considera necessari seguir apostant per la difusió i sensibilització de la ciutadania vers el fenomen del voluntariat **amb l'objectiu** d'incrementar i diversificar el nombre de persones que s'impliquen com a voluntàries.

Les actuacions de sensibilització i promoció del voluntariat han de permetre:

- A. Aprofitar l'onada de solidaritat global vinculada a la lluita contra els efectes de la pandèmia sobre les persones més vulnerables per cridar a més persones a sumar-se al moviment del voluntariat.
- B. Diversificar el perfil de les persones que s'incorporen al voluntariat i poder així disposar d'equips preparats per atendre les necessitats emergents, necessari en cas que les persones voluntàries habituals no puguin portar a terme l'acció voluntària.
- C. Posar en valor la capacitat transformadora del voluntariat en la seva intervenció i la seva capacitat per millorar l'entorn i les condicions de vida de les persones.
- D. Incorporar una mirada transversal a la promoció de l'associacionisme i del voluntariat i que aquesta s'incorpori a diferents àrees de les Administracions.

És el moment de llençar missatges valents engrescant la ciutadania a transformar la realitat que l'envolta a través de l'acció voluntària i de facilitar – mitjançant eines i plataformes- la interacció entre la ciutadania que vol fer voluntariat i les entitats amb programes de voluntariat.

És el moment de treballar Govern i sector per potenciar el voluntariat telemàtic i aprofitar totes les possibilitats que ens ofereixen les tecnologies de la informació.

Vuitena – Suport tècnic i acompanyament

Es considera necessari mantenir les polítiques de suport tècnic i acompanyament de les entitats **amb l'objectiu** d'enfortir-les i facilitar la seva gestió del dia a dia per tal que estiguin preparades per fer front a un escenari d'alta complexitat.

Les actuacions de suport i acompanyament de les entitats hauria de permetre:

- A. Assessorar les entitats en aspectes vinculats a la seva gestió interna davant les dificultats del moment. Aquest assessorament ha de poder incorporar una mirada empàtica vers les entitats, la màxima flexibilitat i capacitat d'adaptació i procurar adequar-se als horaris de les entitats.
- B. Acompanyar les entitats en processos de digitalització, per tal de competenciar els equips en els tràmits telemàtics i els procediments administratius a distància.
- C. Facilitar espais físics de trobada i de treball intern, complint estrictament els protocols i les instruccions de les autoritats sanitàries.
- D. Facilitar les eines, els materials i els dispositius necessaris per millorar la gestió i adequar-la a l'escenari actual i futur.
- E. Acompanyar les entitats en els processos de disseny i implementació de les noves estratègies que vulguin adoptar per superar la situació actual i els efectes de la crisi.
- F. Suport al disseny de projectes amb un alt grau de flexibilitat i d'adaptabilitat per encarar amb més seguretat èpoques d'incertesa.
- G. Buscar l'equilibri i equitat territorial en el suport tècnic i l'acompanyament a les entitats.

<p>És el moment d'apoderar les entitats i enfortir-les en base a processos d'acompanyament, assessoraments en línia i creació de recursos i eines</p>
--

Novena – Millora de la comunicació i la coordinació amb els poders públics

---

Es considera necessari millorar els circuits de comunicació i de coordinació entre les entitats i les Administracions Públiques **amb l'objectiu** de minimitzar la percepció de desinformació i reduir la incertesa.

Les millora de la comunicació i la coordinació amb les entitats ha de permetre:

- A. Treballar per adequar i adaptar a la realitat de l'associacionisme i el voluntariat les instruccions de les autoritats sanitàries i de protecció civil adreçades a la població en general i als sectors afectats per les restriccions en el context de la pandèmia
- B. Impulsar espais de de debat i reflexió per promoure la co-construcció real de polítiques públiques entre entitats i el Govern
- C. Avançar en escenaris de coresponsabilitat entre les autoritats públiques i les entitats.

<p>És el moment de cooperar intensament i perfilar els circuits de comunicació per mitigar la percepció d'incertes i d'inseguretat, tant en l'actual context com de manera permanent, promovent el diàleg i la co-construcció a llarg termini</p>
--